ԿԻՐԱԿԻ ՕԳՈՍՏՈՍԻ 17

1908

ԵՐԵՍՈՒՆՎԵՑԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ԿԻՐԱԿԻ ՕԳՈՍՏՈՍԻ 17 № 180

ՄՇԱԿ

Տարեկան գինը 10 ռուբլի. կէս տարվանը 6 ռուբլի.
Առանձին համարները ԱՄԵՆ ՏԵՂ 5 ԿՈՊ.
Թիֆլիսում գրվում են խմբագրութեան մէջ.
Մեր հասցէն՝ Тифлисъ, редакція „Мшакъ" Базарная ул. д. Тамамшева № 16.
Կամ Tiflis, Rédaction „Mschak".
Տէլէֆօն № 253.

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 (բացի կիրակի և տօն օրերից)
Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզվով
Յայտարարութիւնների համար վճարում են իւրաքանչիւր տողատեղին 10 կոպէկ
Տէլէֆօն № 253.

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԿՈՒՐՍԵՐ
ԵՐԿՈՒ ՍԵՌԻ ԱՆՁԱՆՑ ՀԱՄԱՐ
(Тифлисъ. Сололаки, Лермонтовская улица № 15)
Ուսումը սկսվելու է սեպտեմբերի 15-ից։ Ընդունելութիւնը սեպտեմբերի 1-ից։ Ամեն օր, առաւօտեան ժամը 10-ից մինչև 12-ը, և երեկոյեան 4-ից մինչև 6 ժամը։ Ծրագիրը և կանոնները տրվում և ուղարկվում են ցանկացողներին ձրիապէս։
(ե. 2) առ. 10—1

ՖԻՆԱՆՍՆԵՐԻ ՄԻՆԻՍՏՐՈՒԹԻՒՆԻՑ ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ
ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԿՈՒՐՍԵՐ
ԵՐԿՈՒ ՍԵՌԻ ԱՆՁԱՆՑ ՀԱՄԱՐ
БАКУ, уголъ Красноводск. и Меркурьевск. телеф. № 10—56
Կուրսերի նպատակն է տալ ունկնդիրներին մասնագիտական և առևտրական կրթութիւն և պատրաստել հմուտ հաշւապահներ։ Աւարտողները ստանում են ատեստատներ։
Կուրսերում աւանդվում են՝ 1) Առևտրական թւաբանութիւն և Թւաբանութիւն համրիչի վրա. 2) Հաշւապահութիւն արդիւնաբերական, գործարանական, առևտրական և բանկային. 3) Առևտրական թղթակցութիւն. 4) Առևտրական տնտեսագիտութիւն. 5) Առևտրական և մուրհակային օրէնքներ. 6) Գեղագրութիւն և արագագրութիւն (ուղղումն ձեռագրի). 7) Ուսուցումն գրող մեքենայի վրա։
Ցանկացողների համար՝ առանձին վճարով լեզուներ և ստենոգրաֆիա։
Ուսումն սկսվելու է սեպտեմբերի 20-ից։ Ընդունելութիւնը սեպտեմբերի 1-ից՝ ամենայն օր կուրսերում, առաւօտեան ժամը 9-ից մինչև 12-ը և երեկոյեան 4-ից մինչև 7 ժամը։
ԿՈՒՐՍԵՐ ՄՏՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԲԱՑՎԱԾ Է ՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՆ ԴԱՍԱՐԱՆ
Կուրսերի կանոնադրութիւնը (уставъ) և մանրամասն ծրագիրը (программа) տրվում և ուղարկվում են ՁՐԻԱԲԱՐ։ Օտարաքաղաքացիները դիմում են Баку, учредителю коммерческихъ курсовъ А. И. Теръ-Каспарову.
(առ.) (չ. կ.) 20—10

ԱՔՕՅԵԱՆԻ
Ռուսական բաղանիքներ
Զուգուրէթ, ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑԻ դիմաց
Հեռախօս № 718.
Բաղանիքները բաց են առ. ժամը 6-ից մինչև գիշերվայ ժամը 12-ը։
Կան 11 նօմէրներ 80 կոպէկից մինչև 1 ռ. 30 կ. մի ժամը։ Նօմէրները ունեն առողջապահական բոլոր յարմարութիւնները (բժշկ. ցուշեր, մարմարեայ վաննաներ ևայլն)։
Կանանց և տղամարդկանց ընդհանուր լողանալու (общія) սենեակները կարգաւորված են բոլոր յարմարութիւններով։
Զինւորների համար յատկացված կայ մի ընդհանուր սենեակ։ Ջուրը՝ Կուրի ջուրն է, որ յայտնի է իր լաւ յատկութեամբ. մանրազննին կերպով զտվում է ամերիկական մեքենական զտիչ գործիքի միջոցով։ Գոյութիւն ունեցող բոլոր պակասութիւնները վերացված են։ Բաղանիքը նորերս վերանորոգված է և կահաւորված է մաքուր։ Նօմէրների և ընդհանուրի լողանալու տեղի գները առ. ժամը 6 ից մինչև ցերեկվայ ժամը 4 ը բաւականաչափ իջեցված են։
(առ.) (10, 13, 17, 20, 23, 26, 29 օգ. 3, 6, 10 սեպտ.) 10—3

(կ. չ.) ա. 16—7

Լոյս տեսաւ և վաճառվում է բոլոր գրավաճառանոցներում
ԹԻՒՐՔ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ
և
ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ԹԻՒՐՔ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
(պատկերազարդ)
Գինն է 20 կ., ճանապարհածախսով 25 կ. Դիմել գրավաճառներին և Վ. Վարդանեանին՝ Тифлисъ, Гановская, № 3, типографія „Эпоха".
ա. (հ. կ.) 5—2

ԴՊՐՈՑ ՊԱՆՍԻՕՆ և ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՊԱՐՏԷԶ
Ս. Վ. Արղութեան-Երկայնաբազուկի
(Միքայէլեան պր. № 138. ս. տ.)
Երեխաների ընդունելութիւնը օգ. 28-ից։ Պարապմունքները կը սկսվեն սեպտ. 2-ից։ Երեխաները պատրաստվում են մինչև III դաս.։ Աղջիկները մինչև V դաս. բոլոր միջնակարգ դպրոցների համար։ Դպրոցին կից կայ ձեռքի աշխատանքի դասարան։
13, 17, 24 6—2 21, 29, 31

Մանթաշեան
ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑ,
հաստատված Թիֆլիսի վաճառականական ընկերութիւնից։ Նախապատրաստական (հանրակրթական) դասարանը ընդունվում են առանց քննութեան այն երեխաները, որոնք կը ներկայացնեն միջասեանից ոչ պակաս դասընթացքի աւարտման վկայական, իսկ առաջինում՝ քաղաքային կամ շինական դպրոցների երկդասեանից ոչ պակաս, կամ թէ որոնք համապատասխան քննութիւն կը բռնեն։
Ընդունելութեան քննութիւնները սեպտ. 1, 2 և 3 ին, առ. ժամը $8^1/_2$-ից։
Խնդրագրերի ընդունելութիւնը և տեղեկութիւններ տալը ամեն օր դպրոցի դիւանատանը, ժամը 9—1-ը։ Ուսման վճարն է 15 ռուբլի կիսամեակի համար։
Դպրոցը գտնվում է Թիֆլիսի առևտրական ուսումնարանի շինութեան մէջ, Պեսկօվսկայա փողոցում։
Տեսուչ՝ Վ. Ա. Բարսեղեան
(15, 17, 19, 21, 24, 26, 30, 2) առ. 8—2

ՄԻ ԻՆՏԵԼԻԳԵՆՏ
ընտանիքում ընդունում են
ՆԱԽԼԵԲՆԻԿՆԵՐ
Լիակատար պանսիօնով և դասերի սերտողութեամբ (րէպէտիրօվկա)։
Դիմել «Մշակի» խմբագրատուն՝ Նալբանդեանին
(առ.) 5—4

Կովկասեան Կայսերական Բժշկական ընկերութեան
ԲԺԻՇԿՆԵՐԻ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԸ
ձրիաբար կատարում է հակախօլերային պատուաստումներ
Ամեն օր (նոյնպէս և կիրակի օրերը), ցերեկվայ ժամը 12-ից մինչև 2 ը, քաղաքային անկելանոցում, Սուղերնայա փ., № 48.
(հ. չ. կ.) առ. 3—3

ՎՏԱՆԳԻ ԱՌԱՋ

Թիֆլիսում սկսել է բազմանալ խօլերայով հիւանդացողների թիւը։

«Մշակի» այսօրվայ համարում մեր ընթերցողները կը կարդան չորս նորագոյն դէպքերի մասին։

Ուրեմն խօլերան իր կզգիացած, բացառիկ դրութիւնից սկսում է անցնել աւելի ընդարձակ ծաւալման և արդէն ճիւղաւորվում է։

Դա նշանակում է, որ խօլերայի սաղմերը արդէն ցրվել են մեծ տարածութեան վրա, և երբ իրանց աճման համար հող և միջավայր են գտնում, զարգանում են, առաջ բերելով մահաբեր դէպքեր։

Եթէ մինչև այժմ էլ աններելի էր անհոգ վերաբերվելը դէպի սոսկալի հիւանդութիւնը, այսուհետև նա դառնում է մի յանցանք, որը այնքան աւելի ծանր է դառնում, որքան շարունակվում է եղած դրութիւնը։

Անհրաժեշտ է սթափվել թմրած և անտարբեր վիճակից և լուրջ կերպով մաքառել աղէտի դէմ։

Ինչպէս յայտնի է, խօլերայից ազատ մնալու համար կարելի է ընդունել խօլերայի պատուաստ։ Եւ Թիֆլիս քաղաքում ներկայումս բոլոր ցանկացողներին ձրիաբար պատուաստում են խօլերայի թոյնը՝ Զուբալօվի ժողովրդական տանը։

Բայց անկասկած պատուաստելը չէ կարող մեծ նշանակութիւն ունենալ ներկայումս, որովհետև Թիֆլիսի նման մեծ քաղաքում կը դիմեն պատուաստուելու միայն մի քանի հարիւր կամ մի քանի հազար անձ, իսկ մօտ 200,000 անձ կը մնայ ենթակայ այն ընդհանուր պայմաններին, որոնց մէջ ապրում է քաղաքը ընդհանրապէս։

Մասսաների համար աւելի վճռական դեր կը կատարեն այդ ընդհանուր պայմանները, որոնց բարւոքման խնդիրը և պէտք է դառնայ քաղաքի ազգաբնակութեան և նրա ներկայացուցիչների գլխաւոր հոգատարութեան առարկան։

Թէ Թիֆլիսի քաղաքային ինքնավարութիւնը և թէ տեղական ազգաբնակութիւնը իր միւս օրգաններով կոչվում են ամեն միջոց գործ դնելու, որպէսզի կարելիին չափ շուտ-շուտ կազմակերպվի կանոնաւոր մաքրման գործը առհասարակ այդ անախորժ և ատելի հիւրի դէմ։

Անշուշտ, ով յարմարութիւն ունի, պէտք է պատուաստէ խօլերան, մանաւանդ որ եղած փորձերը ցոյց են տալիս պատուաստումների բոլորովին անվնասակար լինելը։ Բայց պատուաստման հնարաւորութիւնը չը պէտք է մի վայրկեան անգամ թուլացնէ ընդհանուր առողջապահական կամ սանիտարական պահանջների ամենախիստ և ճշտօրէն կատարումը։

Մաքառումը պէտք է առաջ տարվի յամառութեամբ և սիստեմօրէն, առանց ձգձգումների և դանդաղումների։

Ա. Քալանթար

ՎԵՐՋԻՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

«Կայզերին Վիկտորիա» նաւի հրատանգիստ, 15 օգոստոսի (Վօլֆի գործ.)

Ախէնի օդերևոյթաբանական օբսէրվատօրիայի վերատեսուչ բժիշկ Փէլիս փորձեր կատարեց անթել հեռագրով տեղեկութիւններ հաղորդելու ովկիանոսի օդերևոյթաբանական դիտողութիւնների մասին Նիւ-Եօրկի և Անգլիայի միջև։ Փէլիսին յաջողվեց Ամերիկայի եզանակի մասին տեղեկութիւններ ստանալ ծովային 800 մղոն տարածութեան վրա ամերիկական ափերից, իսկ Եւրոպայից ծովային 1200 մղոն տարածութեան վրա Անգլիայից։ Փէլիսը ամեն օր կազմում է օդերևոյթաբանական բիւլլէտէններ, որոնք տեղեկութիւններ են տալիս ովկիանոսի եղանակի մասին 800 մղոն տարածութեան վրա։ Ախէնից և Իրլանդիայից մինչև նաւը հեռագիրը ուղարկելու համար հարկաւոր եղաւ 3 ժամ։ («Հ. Գ.»)

Կարլսբադ, 14 օգոստոսի

Կէսօրվայ ժամը 1-ին եկաւ անգլիական թագաւորը։ «Սավօյա» հիւրանոցում կայացաւ նախաճաշ, որին ներկայ էին իշխանուհի Գագֆալտ, գեներալ Կլէրկ, մարկիզ Սօվէրալ, արտաքին գործերի մինիստր Իզվօլսկին և կապիտան Պօնսօնբի։ Կլէմանսօն բացակայ էր հիւանդութեան պատճառով։ Նախաճաշից յետոյ թագաւորը զբօսանք կատարեց աւտօմօբիլով։ («Հ. Գ.»)

Տեհրան, 15 օգոստոսի

Օգոստոսի 11-ին Վարէնիկօվսկայա կայարանի մօտ անակնկալ թակարդի մէջ ընկաւ մի աւազակախումբ։ Երկուսը ձերբակալվեցին, մէկը փախաւ. գրաւվեցին՝ չորս պուդ տառ, հրացաններ, «մաուզէր» ատրճանակ, ռումբեր և պայթուցիկ նիւթեր։ («Հ. Գ.»)

Օդեսսա, 14 օգոստոսի

Երդ.-հաւ. Կաուֆմանի մարդասպանին զինւորական դատարանը դատապարտեց կախաղանի։ («Հ. Գ.»)

Կ. Պօլիս, 15 օգոստոսի

Ալի-Րիզա-փաշայի զինւորական մինիստր նշանակվելը հաստատվեց սուլթանական իրադէով։ Ալի-Րիզա-փաշան զինւորական կրթութիւն է ստացել Գերմանիայում։ («Հ. Գ.»)

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ԳՈՐԾԵՐԸ

Թէհրանից հեռագրում են «Баку» լրագրին.

Քերբալայի հոգևորականութիւնը վճռել է ընդունել սուլթանին շիաների գլուխ, եթէ նա կերդւէ հաւատարիմ մնալ սահմանադրութեան և կօգնէ իրանց՝ շահի դէմ կռիւ մղելու։

Շահը մտադիր է վարձատրել օֆիցէրներին մեդալներով ի յիշատակ կօզակների գործած քաջագործութիւնների։

Կալանաւորված են իննը խոշոր կապիտալիստներ՝ փրկանք ստանալու նպատակով։ Հարուստներին հալածելը այստեղ դարձել է սիստեմ պետական գանձարանը և ռէակցիօներների գրպանները լցնելու համար։

(Սեփակ. Թղթ.)

Թաւրիզ, 11 օգոստոսի

Երէկ 12 հոգի թաղային պատգամաւորներ կառավարչապետի ցանկութեան համաձայն ներկայացան իրան։ Խօսակցութիւնը եղել էր ձևական, քաղաքավարական։ Կառավարչապետը յայտնել էր, որ ինքը եկել է խաղաղութիւն և հաշտութիւն տարածելու և ոչ նոր արիւններ հոսեցնելու համար։ Պատգամաւորները յայտնել էին, որ քաղաքական գործերի ղեկը գտնվում է անջումանի իրաւասութեան ներքոյ, ինչպէս որ կառավարչապետը և անջումանը ցանկանան՝ իրանք էլ պատրաստ են հպատակելու։

Կէսօրից յետոյ անջումանի կողմից Իքլալ-իւլ-Մուլքի և Շարիֆզադէի միջոցով նամակ ուղարկվեց կառավարչապետին, որով յայտնում են բացարձակապէս, որ ժողովրդի պահանջն է պատժել մուջտէհիդներին, Րահիմ խանին, Սուջայի-Նիզամին և Զարղամին, որոնք պատճառ դարձան Թաւրիզի և շրջակայքի անհաւիրքներին։ Թաւրիզում պիտի գոյութիւն ունենայ անջումանը և համաձայն սահմանադրութեան պիտի կառավարչապետը իր պաշտօնում հաստատվի մէջլիսի գիտութեամբ և վաւերական փաստաթղթերով, որից յետոյ միայն կարող է նա քաղաք մտնել և պաշտօնավարել։

Այս գրութեան պատասխանը սպասվում է այսօր։ Զինվածների թիւը վայրկեան առ վայրկեան բազմանում է. այսօր նոյնիսկ մզկիթների քարոզիչ մօլլաները զինված են և քարոզում են մեծ ու փոքրին զինվել։ Եթէ ցանկալի պատասխանը չը ստացվի կառավարչապետից, կառավարչապետը կը համարվի հակասահմանադրական, որով նա, համաձայն Նէջէֆի մեծ մուջտէհիդների ֆեթվայի (հրամանի), կը դադրի խալամ լինելուց, և քանի որ ըստ օրէնի Պարսկաստանի շահը և նահանգապետները պիտի խալամներ միայն լինեն, հետևաբար ժողովուրդը պիտի գրոհ տայ կառավարչապետի վրա և հեռացնի նրան քաղաքի շրջակայքից։

Սահմանադրականները միաժամանակ շտապում են կռուի միջոցների դիմել, մըտածելով որ հետզհետէ կառավարական բանակն ուժեղանում է, որով ապագան կարող է իրանց համար վնասաբեր լինել։

Երէկ հայոց թաղում սպանվեց հաջի Ջալիլ Մարանդցին, որը անջումանի նախկին անդամներից է և որի անկեղծութեան մասին կասկածներ կային։

Այսօր ծախվում է Սաթթար խանի վիմատիպ պատկերը, որի տակ ի միջի այլոց մակագրված է. «Պարսկաստանի Գարիբալդին»։

«Нов. Вр.»-ի թղթակիցը այս րօպէիս վերադարձաւ քաղաք։ Ի՞նչ հանելուկ է այս և ի՞նչ նոր հրահանգներով է պարոնը դարձել. ահա հետապնդելու խնդիրներ…

Իբօ

Թաւրիզում յեղափոխականների ձեռքը գերի ընկած Էյն-ուդ-Դօվլէն զինւորական մինիստրի պաշտօն էր վարում։ Ի նշան իր առանձին վստահութեան, շահը նրան պատժիչ զօրամասի հրամանատար նշանակեց ուղարկելով յեղափոխականների ամրութեան դէմ։ Էյն-ուդ-Դօվլէն, ինչպէս պարզվում է, իր գործը շատ էլ դժուար չէր համարում։ Մօտենալով Թաւրիզին, նա բանակցութիւնների համար ուղարկում է 20 հոգուց բաղկացած մի խումբ ձիաւորներ, յանձնարարելով յայտնել Սաթթար խանին, որ նրանց ետից գալիս է 6000-անոց մի զօրամաս թնդանօթներով։ Սակայն Սաթթար խանին վախեցնել չաջողվեց։ Ըստ երևոյթին զօրամասը ժամանակին չը հասաւ, որովհետև առաջին իսկ ընդհարումից յետոյ զինւորական մինիստրը գերի ընկաւ յեղափոխականների ձեռքը։ Ներկայումս, արտասահմանեան թերթերի ասելով, քաղաքի տէրը Սաթթար խանն է։ Նա օրինակելի կարգ է պահում քաղաքի մէջ. փողոցներում շրջում են յեղափոխական միլիցիայի պահակները։ Սաթթար խանի բնակարանի առաջ շարված են կառավարութիւնից խլված թնդանօթները։ Յեղափոխականները գեղեցիկ կերպով կազմակերպել են պահպանութեան ու հսկողութեան գործը, այնպէս որ շահի ձիաւորները հազիւ թէ կարողանան նրանց անակնկալի բերել։

Օրէ ցոր Սաթթար խանի միլիցիան թարմ ուժեր է ստանում Կովկասի ֆէդայիներից։ («Рѣчь»)

ԹՈՒՐՔԻԱՆ ԱԶԱՏԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՇԵՄՔԻՆ

Վ. Ն. Դորոշևիչը, որ այժմ գտնվում է Պօլսում, „Русск. Слово" լրագրի մէջ հետեւեալ կերպով է պատկերացնում այն պատմական գիշերը, երբ մինիստրների խորհուրդը 24 ժամվայ ընթացքում պարտաւոր էր երիտասարդ Թիւրքերի կոմիտէտի արած պահանջին՝ սահմանադրութիւն յայտարարելու մասին պատասխանել կամ մերժումով կամ համաձայնութեամբ։

«Ժամերը անցնում էին իրար ետեւից։ Ընդամենը տրված է 24 ժամ ժամանակ։

«Բայց ահա պատուհանից ներս են շողում լոյսի թոյլ ցոլքերը։

«Իզզեթ փաշան ներս վազեց վերջին անգամ։

«— Նորին մեծութիւնը իր մօտ է պահանջում մեծ վեզիրին մինիստրների կայացրած վճռի հետ միասին։

«Մեր Սաիդը ոտքի կանգնեց։

«— Ի՞նչ էք ասում։

«Այդ առաջին խօսքն էր, որ նա արտասանեց 10 ժամվայ ընթացքում։

«— Ի՞նչ պիտի հաղորդեմ ես նորին մեծութեանը։

«Ընդհանուր լռութիւն։

«Այդ միջոցին լսվում է հին շէյխ-իւլ-իսլամի ձայնը։

«— Հարկաւոր է սահմանադրութիւն տալ։

«Սաիդ-փաշան դիմում է մինիստրներին։

«— Ես ձեր կարիքն եմ հարցնում։

«Լռութիւն է։

«— Դուք լռում էք։ Լռութիւնը համաձայնութեան նշան է,— ասաց Սաիդ-փաշան և գնաց սուլթանի մօտ։

«Սուլթանը դիմաւորեց նրան կանգնած, լուռ, որ աղոտ, զննողական հայեացքով։

«Սաիդ-փաշան մօտեցաւ նրան և կամաց ասաց.

«— Ձերդ մեծութիւն, պէտք է սահմանադրութիւն տալ։

«Սուլթանը հեկեկաց և ընկաւ իր ուսուցչի պարանոցով.

«— Ազատիր ինձ։

«Սաիդի պարանոցին ընկած նա հեկեկում էր և ասում.

«— Ազատիր ինձ։ Ազատիր ինձ։

«Եւ, վերջապէս, աւելացրեց նաև հետեւեալ դարձուածքը.

«— Ազատիր երկիրը։

«Սահմանադրութիւնը ստորագրվեց»։

—

Երիտասարդ Թիւրքերի օրգանները խոհեմութեան կոչ են անում Գեօրգիէյ Թագաւորի հպատակ յոյներին։ Միստ յօդուածներով նրանք ապացուցանում են, որ Մակեդոնիայի յոյները գլխովին կը ջարդվեն որևէ անկարգութեան դէպքում, եթէ որ կոմիտէտները նրանց իրանց հովանաւ տակ չառնեն։ Ահա թէ ինչու յոյները այժմ, սահմանադրութիւն յայտարարելուց յետոյ, ընդմիշտ պէտք է հրաժարվեն Կրետէ կղզուց, որը ազատ Թիւրք ժողովուրդը երբէք չի տայ նրանց։ Բացի դրանից յունական մամուլը պէտք է հրաժարվի համահելլենականութեան քարոզներից և Թիւրքիայի յոյներին պարտաւորութիւն ներշնչէ հայրենիքին հաւատարիմ մնալու։

—

Ներքին գործերի նախկին մինիստր Մահմուդ փաշային, զինուորական մինիստր Ռեշիդ փաշային և արքունական առաջին քարտուղարին աքսորավայր նշանակված է Անգորա. Նախկին ծովային մինիստր Հասան Ռամի-փաշային ուղարկում են Սալոնիկ, իսկ հին ռէժիմի օրով եղած բարձրաստիճան պաշտօնեաներից ոմանք էլ աքսորում են Բէյրութ, Կոնիա և Մոնաստիր։

Միևնոյն ժամանակ նոր մինիստրութիւնը շարունակում է ռէֆօրմներ պատրաստելու աշխատանքը։ Զինուորական և քաղաքացիական ծառայողներին մէկ ամսվան ռոճիկ է վճարվել. որոշված է հին ռէժիմի աքսորականներին վերադարձնել պետական հաշւով։ Նաւատորմիղի ռէֆօրմի վերաբերեալ էլ առաջին քայլը արված է, երկու ցածանաւեր և մէկ ականանաւ թիւրքական ջրերն են ուղարկվել, կատարելապէս սպառազինված, և որոշված է բոլոր հնացած ու գործածութեան անպէտք դարձած նաւերը ծախել իբրև հում նիւթ։ Որոշված է մօտ թւով օտարերկրացի ինստրուկտորներ հրաւիրել, գլխաւորապէս Անգլիայից։ Այդ մասին ծովային մինիստրութիւնը համապատասխան օրինագիծ կը մտցնի պարլամենտ։

—

Վիէննայի մամուլը շատ անհանգիստ կերպով է կրկնում Պարիզից դուրս եկած այն լուրը, թէ իբր այնտեղի երիտասարդ Թիւրքերի կոմիտէտը մտադրութիւն ունի խնդրամատոյց լինել Բերլինի տրակտատը ստորագրող պետութիւններին, որ Աւստրո-Ունգարիային տրված մանդատը, Բօսնիայում ու Հերցեգովինայում կարգ մտցնելու վերաբերեալ, յետ վերցվի։ Այդ մանդատը կորցնում է իր նշանակութիւնը, քանի որ սահմանադրութեամբ կառավարվող Թիւրքիան ինքն էլ ընդունակ է կարգ մտցնել իր տերրիտօրիայում։ Եւ Աւստրո-Ունգարիայի գրաւած նահանգները պէտք է իսպառապէս սուլթանական իշխանութեանը վերադարձվեն։ Այդ հարցը պիտի յարուցվի նոր պարլամենտի հէնց առաջին նիստերից մէկում։

Աւստրո-Ունգարիան հազիւ թէ համակրութեամբ վերաբերվի խնդրի այդ ձևով դրվելուն և հազիւ թէ իր բարի կամքով հրաժարվի այն նահանգներից, որ նա վաղուց սովորել է իրանը համարել։ Բայց այդ լուրերը մինիստրական խորհրդում հարց ծագեցրին, թէ անհրաժեշտ է մի որևէ ինքնավարութիւն կամ սահմանադրական ներկայացուցչութիւն մտցնել գրաւած նահանգներում։ Եւ այդ հարցը այժմ կառավարութեան ծրագրի մէջ համահաւասար տեղ է բռնում ընդհանուր բիւջէտի և Սերբիայի հետ կնքած առևտրական պայմանագիրը ժամանակաւորապէս իր ուժի մէջ մտցնելու հետ միասին։ («Слово»)

—

Պօլսի «Իկդամ» թերթը տեղեկացել է, որ հին ռէժիմի կալանաւորված մինիստրները ու միւս բարձրաստիճան պաշտօնեաները աքսորվելու են գաւառները՝ նշանակելով նրանց... պատասխանատու պաշտօններում... Թերթը արդարացի կերպով բողոքում է այդ տեսակ «աքսորման» դէմ, ի նկատի առնելով յիշեալ գաւառների խաղաղութիւնը։

—

«Temps»-ին Պօլսից հաղորդում են, որ օսմանեան բանկը պատրաստակամութիւն է յայտնել աջակցութիւն ցոյց տալ Թիւրքական կառավարութեանը մինչև պարլամենտի բացումը։ Այդ կարևոր աջակցութիւնը, ինչպէս ենթադրում են, առաջացած պիտի լինի մինիստր Նորատունկեանի միջնորդութեամբ։

—

Պօլսից օգոստոսի 19-ին (ն. տ.) հեռագրում են «Neue Fr. Pr.» լրագրին, որ երիտասարդ-Թիւրքերի տեղական կոմիտէտը նախորդ օրը հրաժարվել է ոստիկանական պարտականութիւնները կատարելուց, որը նա ստանձնել էր սահմանադրութիւնը յայտարարելու օրից սկսած։

—

Պօլսից ստացվել է մի սենսացիոն լուր, որ Բարձրագոյն Դուռը առաջարկել է Լօնդոնի ու Պարիզի իր դեսպաններին պահանջել այն անձերից, որոնք զանազան կոնցեսսիաներ են ստացել Թիւրքիայում սահմանադրութիւնը մտցնելուց առաջ, որպէսզի նրանք հրաժարվեն իրանց այն կոնցեսսիաներից, որոնք ստացված են Թիւրքաց հին ռէժիմի պաշտօնեաներին կաշառելով։ Այդ պահանջին չենթարկվելու դէպքում հարցը կը յանձնվի Հաագայի տրիբունալի լուծման։

—

Կ. Պօլսից Պետերբուրգ վերադարձած Պետական Դումայի անդամ Միրոլանովը, որը շատ լաւ տիրապետում է թիւրքերէն լեզուին և առիթ է ունեցել Կ. Պօլսում քաղաքական շարժումներին մօտիկ կանգնած անձնաւորութիւնների հետ տեսնվել, հետեւեալ մի քանի դէպքերն է պատմել, որ խիստ բնորոշում են Աբդուլ Համիդ սուլթանին.

«Սուլթանին մի որևէ զեկուցում էք անում։ Նա լռում է, գլխով հաւանութեան նշան է տալիս, աչքերը դէպի երկինք է յառում, համաձայնում է։ Զեկուցում անողը համոզված է, որ Աբդուլ-Համիդը ամեն ինչ կանի համաձայն զեկուցման։ Իսկ նա անում է ամեն ինչ կատարելապէս հակառակը։ Սուլթանը ոչ ոքի վրա վստահութիւն չունի, նոյնիսկ ալբանացիների վրա, որոնք նրա անձն են պահպանում։ Նրա սեղանի վրա միշտ երկու բրաունինգ ատրճանակներ կան։ Ապրում է բոլորովին փակված սենեակում, իսկ իր կառքի մէջ շրջագայելու է ուղարկում ճիշտ և ճիշտ իր կերպարանքով գրիմ արած մարդկանց։ Պատահել է, որ մի քանի անգամ պալատի մօտ սուլթանին նմանվող տիկնիկ են կանգնեցրել»։

Պ. Միրոլանովի պատմելով, Աբդուլ-Համիդը միշտ անսովոր անվեհերութիւն է ցոյց տուել։

Եղել են դէպքեր, որ նրա պալատի մօտով քաղաքական յանցաւորներ տանելիս, սուլթանը իր ձեռքով գնդակահարել է նրանց իր պատուհանից։ Իսկ նա հիանալի նշան բռնող է։ («Р. У.»)

—

«Б. В.» լրագրի թղթակիցը իր «Պօլսական նամակների» մէջ ի միջի այլոց հետեւեալ հետաքրքրական ու բնորոշ տեղեկութիւններն է հաղորդում։

«Երիտասարդ Թիւրքերը հաւատացնում են ինձ, որ նրանք գործնականում էլ կիրառել են իրանց վսեմ սկզբունքները, որի համար նրանք արդէն վայելում են թէ ժողովրդի և թէ սուլթանի համակրութիւնը, որը իրան նորերս յայտարարեց... «երիտասարդ-Թիւրքերի նախագահ» և չէ բաժանվում երիտասարդ թիւրքական սահմանադրական կոկարդից։

«Մինչդեռ շատ ժամանակ չէ անցել այն օրից, երբ նոյն սուլթանը, սահմանադրութեանը արգելք լինելու համար, պատրաստ էր թոյլ տալ բուլղարական զօրքերին անցնել Թիւրքական սահմանը։

«Ահա թէ ինչ հաղորդեց այդ դիտաւորութեան առիթով դիպլոմատիաներից մէկի ներկայացուցիչը։

«Երբ յայտնի եղաւ, որ 2-րդ և 3-րդ զօրաբանակները Ադրիանուպօլսում սպառնում են գնալ Պօլսի վրա սուլթանին հարկադրելու սահմանադրութիւն տալու, Իզզէթ-փաշան, փադիշահի անունից յանձնարարեց ծխախոտի մենաշնորհի նախկին տեսուչ, յայտնի լրտես Հաքի Մելհամէին այնպէս անել, որպէսզի բուլղարներն անցնեն սահմանը։ Դա հնարաւորութիւն կը տար սահմանադրական տրամադրութիւն ունեցող ադրիանուպօլսական զօրաբանակները ուղարկել սահմանագլուխը և նրանց ուշադրութիւնը այդպիսով հեռացնել Ստամբուլից։

«Այդ չաջողվեց միմիայն շնորհիւ երիտասարդ Թիւրքերի եւրոպական համախոհների, որոնք շտապեցին այդ դաւադրական մտադրութեան մասին հաղորդել ում հարկն է։ Միաժամանակ պարզվեց և այն, որ գվարդիան էլ յուսալի չէ, և սուլթանը ստիպված եղաւ սահմանադրութիւն յայտարարել»։

—

Հակառակ այն տարածված լուրերի, թէ մակեդոնական բուլղարների ու երիտասարդ-Թիւրքերի միջև անհամաձայնութիւններ են ծագել, Սիմէօն Ռադևը մակեդոնական բուլղարների սահմանադրական կոմիտէտի անունից «Temps» թերթի թղթակցին ամենահանգստացուցիչ յայտարարութիւններ է արել։

Մակեդոնական բուլղարները,— ասել է Ռադևը,— շատ ուրախ են նոր ռէժիմի մասին և բարեխղճութեամբ աշխատում են նպաստել նրան ամուր հիմքերի վրա դնելուն։ Նրանք կատարեալ վստահութիւն են տածում դէպի միութեան և առաջադիմութեան կոմիտէտը, որը արդէն ապացուցել է, որ ինքը հիանալի վարչական մարմին է։ Նա կարողացաւ կարգ մտցնել երկրում, որը, կարծվում էր, յաւիտեանս անարխիայի է մատնված։ Նա կարողացաւ նաև խիստ չէզոքութիւն պահպանել քրիստոնեայ ազգութիւնների վերաբերեալ և կօնսպիրատիվ կազմակերպութիւնները լեգալ դրութեան մէջ դնել։

Այս բոլորը բաւականին մեծ չափով նուազեցնում են ապագայի վերաբերեալ ունեցած վախը, թէև մենք չափազանց դժուար խնդրի առաջ ենք կանգնած, որովհետև քաղաքական ռէֆօրմը բարդանում է ազգային հարցով։ Պէտք է այնպիսի ֆորմուլաներ գտնել, որոնք հնարաւորութիւն տային պետութեանը միաւորութիւն պահպանել ընդհանուր վարչական գործերի մէջ և միևնոյն ժամանակ թոյլ տային առանձին նահանգներին ինքնավար կերպով կառավարվելու, իւրաքանչիւրը համաձայն իր կարիքների և իր առանձնայատուկ դիրքի։ Դրա համար պէտք կը լինի շատ մեծ տակտ, խելք և բարի կամք ունենալ։ Եւ յամենայն դէպս, բուլղարները չեն բարդացնի օսմանեան հայրենասէրների աշխատանքները։ Բուլղարները երբէք սեպարատիստ ձգտումներ չեն էլ ունեցել։ Նրանք ձգտում էին միայն այնպիսի օրինական կարգեր մտցնել Մակեդոնիա, որոնք հիմնված լինէին օրէնքի վրա և հնարաւորութիւն տային զարգանալու ազգային կուլտուրային և բուլղարական ժողովրդի տնտեսութեանն ու վաճառականութեանը։ Եւ նրանք յոյս ունեն, որ սահմանադրական կարգերի մէջ այդ բոլորը հնարաւոր կը լինի»։

—

Քեամիլ փաշայի կառավարութիւնը զբաղված է այժմ ոչ միայն պետական յափշտակիչներին մերկացնելով, այլ և ստեղծագործական աշխատանքներով։

Առևտրի և հասարակական աշխատանքների մինիստր Նորատունկեան էֆենդին իր վերջին շրջաբերականի մէջ հրաժարվում է այսուհետեւ չը հովանաւորել այն անձանց, որոնք ներկայանում են ազդեցիկ ռեկոմենդացիաներով, և մաքառել բախշիշի սիստեմի դէմ։

Մինչև այժմ այդ սիստեմով գործում էին, գլխաւորապէս, գերմանացիները և իրանց ձեռքը գցում ամենից աւելի օգտակար կոնցեսիաներն ու կապալները։

—

Առհասարակ ամեն մի Թիւրքի մէջ այժմ կատարվում է նկատելի յեղաշրջում. ժողովուրդը կանգնած է իր ամբողջ էութեամբ։ Այդ էութիւնը նկատելի է ոչ թէ տները կարմիր դրօշակներով զարդարելու մէջ, ոչ թէ սահմանադրական էմբլեմաների և ուրիշ առևտուրով, որոնցով զարդարել են իրանց բոլոր չորրաջիները (վաճառականները), համալները և մինչև իսկ հարեմի կանայք, այլ մասսայի մէջ մտնող քաղաքական ազատութեան բարեբեր նշանակութեան գիտակցութեամբ։

Եթէ հարկ լինի ապացոյցներ բերել թիւրքական «liberté»-ի կրթական նշանակութեան մասին,— ինչպէս որ աղաղակելով կանչում են կարմիր նշաններ ու կոկարդներ վաճառող մանուկները,— կարելի է նոյն իսկ առաջ բերել և այն փաստը, որ ոճրագործութիւնների և յանցանքների թիւը զգալի չափով նուազել է այժմ, որ մարդիկ, որոնք գիշերները փողոց անգամ դուրս չէին գալիս առաջներում, այժմ անվախ շրջում են յետ ընկած փողոցներում անգամ։

—

Սահմանադրութիւն յայտարարելուց յետոյ սելամլըքը մի տեսակ դարձել է ժողովրդի տրամադրութեան բարոմետրը սուլթանի վերաբերմամբ։

Եթէ վերջին սելամլըքը ի նկատի առնենք, պէտք է նկատենք, որ Թիւրքերը իրանց սահմանադրական միապետին ջերմ պատիւներ տալով նախորդ երկու սելամլըքում՝ այժմ յոգնել են «փադիշահըմ չօք եաշա» կանչելուց։

Ասում են, որ մի ժամանակ սուլթանին մզկիթ գնալիս հետեւում էր մի դահիճ, որը թռցնում էր այն գեաւուրի գլուխը, որ համարձակվում էր բարձրացնել իր գլուխը օսմանեան կայսրութեան «արևին» նայելու։ Այժմ այդ նոյն գեաւուրները ազատ շրջում են այն փողոցում, որտեղից անցնում է սուլթանը, և վերջինս նայում էր հրապարակի վրա կանգնած բազմաթիւ գեաւուրներին անտարբեր կերպով։

Լաւատեղեակ մարդիկ հաւատացնում են, որ սուլթանը դժգոհ է իր մասին տարածվող 4 միլիոնի նուիրաբերութեան առիթով։

Նա իբր թէ ասել է.

«Ես առաջին պաշտպանն ու հովանաւորողն եմ սահմանադրութեան. ես ընկճված եմ օսմանեան ժողովրդի քաղաքավարութիւնից ու ազնուութիւնից։ Բայց ես վշտացած եմ, որ միջամտում են իմ անձնական գործերին. ես յոյս ունեմ, որ բոլոր քաղաքացիներն էլ ինձ կը յարգեն այնպէս, որպիսին ես մեծ բաւականութեամբ նկատում եմ երիտասարդ-Թիւրքերի կոմիտէտի կողմից»։

Այսօրվայ սելամլըքի ժամանակ օֆիցերները շատ քաղաքավարի էին ժողովրդի հետ։ Նոյն օֆիցերները անձամբ բաժանում էին շոգից յոգնած զինուորներին բաժակներով լիմոնադ։ Չը կար մի օֆիցեր, որ սահմանադրական նշանը չը կրէր։

Մէկը հաւատացնում էր, որ սուլթանի կանայքն էլ են կրում սահմանադրական նշաններ, բայց հաջաղների երեսները հնարաւորութիւն չեն տալիս դիտելու։

Հիմք կայ կարծելու, որ շուտով միւսուլման կինը ընդմիշտ կը հրաժարվի իր գլխի հաջաղից։

Պրինկիպօ կղզում կայացած երիտասարդ-Թիւրքուհիների միտինգը վճռել է հիմնել կանանց կլուբ։

—

Այս վերջին սելամլըքից առաջ, սուլթանը, իր մօտ հրաւիրելով երիտասարդ-Թիւրքերի կոմիտէտի երկու անդամներին՝ Ռիզա բէյին և Սիրրի-բէյին՝ նրանց յանձնարարեց հսկել հանդէսի ժամանակ կարգապահութեան վրա։

Սելամլըքից յետոյ սուլթանը և պալատական ադմինիստրացիան շնորհակալութիւններ են յայտնել կոմիտէտի աքարողապետներին օրինակելի կարգապահութեան համար։

Մակեդոնիայի բուլղարական յեղափոխական կոմիտէտները իրանց պահանջներով դիմում են ոչ թէ Քեամիլ փաշայի կառավարութեան, այլ երիտասարդ Թիւրքերի կոմիտէտին, որը իսկապէս այժմ կառավարում է Թիւրքիան։

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԽՕԼԵՐԱ

◆ Օգոստ. 16 ին խօլերայից հիւանդացաւ և վախճանվեց Եղիա Ներսեսեանը, որի բնակարանն էր Օրբելիանովսկայա և Կուրնայա փողոցների անկիւն, տ. № 36։ Նոյն օրը խօլերայից հիւանդացան ծանր և տարվեցին խօլերային հիւանդանոցը հետեւեալ անձինք. Թուրք կին Սատտար-Բագիմ Նարիմանով, 10 տարեկան մի տղայ՝ Եղիա Կարապետեանց, որ բնակվում էր II Գոնչարնայա փողոցում, 9-դ քաղաքամասում, յետոյ Եագօր Դանիելեանց, Անչիսխատի պալաւկ, տուն № 3։ Բոլորը տարվեցին քաղաքային խօլերային հիւանդանոցը։

◆ Սօղանլուխում խօլերայից հիւանդացել են երկու անձ — պ. Ամիրջանեանի 2 պարտիզպանները, որոնցից մէկը վախճանվել է, իսկ միւսը բերվել է Թիֆլիս և տարվել է քաղաքային խօլերային հիւանդանոցը։

◆ Քաղաքային վարչութիւնը բժիշկների թիւը ուժեղացրել է երեքով. բժ. Զարլուցովսկին նշանակվել է 7-րդ քաղաքամասի բժիշկ, Ա. Ղազազեանը քաղաքային կենտրոնական հիւանդանոցի օրդինատոր, բժ. Ն. Եարամիշեանը Նարիխալի բժշկական բաժնում, բժ. Մելիք Էնաթեանը Դիդուբէի քաղաքային բուժարանի բաժնում։

◆ Օգոստոսի 12-ին խօլերայով հիւանդացած Բելկա Կրիկելին օգ. 14-ին մեռաւ։

◆ Օգոստոսի 14 ին Միքայէլեան հիւանդանոցը տարվեց Աւագ Մհերեան, որ ապրում է Վանքի միջանցքում, № 15 տանը, որը նոյն օրն եւեթ մեռաւ։ Քննութիւնը պարզեց, որ Մհերեանը մեռել է խօլերայից։ Նրա բնակարանում կատարել են ախտահանութիւն։

ԴԱՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Երէկ, օգոստոսի 16-ին, Թիֆլիսի 2 րդ դատաստանական մասի քննիչի մօտ նշանակված էր քննութիւնը այն գանգատի, որ յարուցել է «Մշակ» լրագրի հրատարակիչ պ. Հ. Առաքելեանը այժմ դադարեցված «Վըտակ» լրագրի նախկին խմբագիր հրատարակիչ Գ. Խուդադեանի դէմ, Գանձակի թղթակից Սագանի նամակի վերաբերմամբ։ Ինչպէս գիտեն մեր ընթերցողները, «Վըտակ» թերթը հրաժարվեց անձամբ ստուգել Սագանի նամակը և յետ վերցնել իր զրպարտութիւնը՝ թէ «այդ նամակը թխված է «Մշակի» խմբագրատան մէջ», ուստի և Հ. Առաքելեան գանգատ ներկայացրեց Թիֆլիսի նահանգական դատարանի պրոկուրորին, մեղադրելով «Վտակ» թերթի խմբագրին զրպարտութեան մէջ։

Դատաստանական քննիչը վերջին 2 ամսվայ ընթացքում երեք անգամ նշանակել էր գործի քննութիւնը, բայց «Վտակ» թերթի խմբագիր Գ. Խուդադեանը 3 անգամն էլ խոյս տուեց ներկայանալ, ուստի երէկ, օգոստոսի 16-ին, քննիչը արձանագրութիւն կայացրեց, որ Խուդադեանը խոյս է տալիս ներկայանալու իրան քննիչին և գործը վերադարձրեց նահանգական դատարանը՝ վարվելու համար Խուդադեանի հետ համաձայն օրէնքի։

Այդպէս են լինում միշտ անպատկառ զրպարտիչները. առաջ, էֆֆէկտի համար՝ զրպարտութիւն, ստութիւն են տարածում, բայց երբ պէտք է լինում օրէնքի առաջ պատասխան տալ, ապացուցանել, նրանք վատօրէն խոյս են տալիս։

Եւ «Վտակի» նման թերթի խմբագրից ուրիշ կերպ վարմունք էլ սպասելի չէր։

ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԳԱՒԱՌԻՑ

(Սեփ. թղթ.)

Երևան, 15 օգոստոսի

Երէկ այստեղ պատահեցի երկու ռուսահայերի, որոնք Թիւրքաց կառավարութիւնից անցնելուց դատապարտվել էին 101 տարվայ բանտարկութեան և մնում էին Բայազէտի բանտում, իսկ վերջին օրերի ազատաշունչ հոսանքի շնորհիւ ազատ էին արձակվել ու վերադարձել իրանց հայրենիք։ Նրանք գնում էին իրանց ծննդավայրը։ Ժողովուրդն այստեղ բուռն ոգևորութեամբ ընդունեց նրանց և բազմաթիւ կառքերով, ձիերով ու դափ ու զուռնայով ճանապարհեց մինչև Քառաքեռ գիւղը։

Գ. Աղազարեան

—

Գորիս, 10 օգոստոսի

Օգոստոսի 9 ին, ցերեկվայ ժամը 2-ին, Գորիսեցի երիտասարդ Խաչատուր Խանզադեանցը, որը փախած էր բանտից դեկտեմբերին և որին պրիստաւը և գիւղի տանուտէրը 6 ստրաժնիկով հետամուտ էին լինում այդ օրը, իմանալով մօտալուտ վըտանգը, փախաւ։ Ստրաժնիկները փախչողի ետևից արձակեցին 8 գնդակ։ Վերջապէս մի լեզգի ստրաժնիկ վիրաւորեց նրան ոտից մի գնդակով։ Վիրաւորն այժմ բռնված է և տարված բանտ։ Վէրքը վտանգաւոր չէ։

Ար. Գրիգորեան

—

Ախլաթեան (Սիսիան), 14 օգոստոսի

Մօտենում է առաջիկայ ուսումնական տարվայ սկիզբը, բայց մեր հոգաբարձութիւնը կարծես չէ էլ մտածում այդ մասին։ Տեղիս ուսումնարանի շինութիւնը ուսումնարան չէ, այլ մի սպանդանոց։

Տարիներ առաջ պահանջվող՝ ուսումնարանի վերանորոգումը տարէ-ցտարի յետաձգվում է։ Ուսումնարանի լուսամուտներն ապակիներից միանգամայն զրկվել են, դռները գողացվել, տանիքն ու սրահը փլվել։ Դրսից նայելիս աւերակի է նմանում։

Գ. Գէորգեան

ԹԱՏՐՈՆ ԵՒ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ

1908/9 թ. ձմերային սեզօնում Թիֆլիսի արքունական թատրոնում օպերային ներկայացումներ կը տայ Ա. Ա. Էյխենվալդի խումբը, որ բաղկացած է ստորև յիշատակված անձերից. դրամատիքական սոպրանո՝ տ. Վիկշէմսկայա, լիրիքական՝ տ. Պաախալօվա, լիրիկ-կօլօրատ (գեղգեղաձայն) տ. տ. Օսիպօվա և Մ. Ֆէրրարի։ Մեցցօ սոպրանո՝ տ. տ. Լավրօվա, Պուշեչնիկօվա և Կալինինա։ Կօնտրալտ՝ տ. Պրէվօ. Կօմպրիմարի՝ տ. տ. Ն. Ֆէրրարի, Զասլավսկայա և Աֆանասիէվա։ Տենօրներ՝ պ. պ. Բօրիսէնկօ, Չէրնօվ, Վօլգին և Կարէլին։ Բարիտօններ՝ պ. պ. Չէլինսկի, Սմիրնօվ և Եվլախօվ։ Բասեր՝ պ. պ. Սերգէեվ, Ուլուխանօվ, Բօսսօլիմօ և Լուսչէվ։ Կօմպրիմարի՝ պ. պ. Զինօվիէվ, Մուխին և Վասիլէվ։ Դիրիժօրներ՝ պ. պ. Էյխենվալդ, Ի. Պալիէվ և Գենզբուրգ (սա և խմբապետ)։ Կօնցերտմէյստեր՝ պ. Բ. Պալիէվ։ Ռէժիսոր պ. պ. Ուլուխանօվ և Կրավէցկի։ Սուֆլեոր՝ պ. Բաուէր։ Բալէտմէյստեր՝ Նօվակօվսկի։ Սօլիստ բալերինաներ՝ տ. տ. Բրավուրա և Սօրօկինա։ Բալէտը բաղկացած է 11 հոգուց, խումբը 40 մարդուց և օրկեստրը 40 հոգուց։ Մտադրութիւն կայ դնել այս նոր օպերաները. «Ցար պլօտնիկ» Լօրցինգի, «Տաիս» Մասնէի, «Ադրիէննա Լէկուվրէր», «Սկազկի Գոֆմանա», «Բօեարին Օրշա» Ադրենէվ - Սլովեանսկու (որդու)։

—

(Սեփ. թղթ.)

Շուշի, 13 օգոստոսի

«Հայ դերասանական ընկերակցութիւնը» կազմող մարդիկ՝ Աբէլեանի յօբելեանական բենեֆիսից յետոյ փոխանակ անմիջապէս հեռանալու Շուշուց՝ դեռ մի քանի շաբաթ էլ աւել մնացին... Եւ երկար ժամանակ շատ դէս ու դէն ընկնելուց ու ոչինչ չանելուց յետոյ՝ մտածեցին «հրաժեշտի վերջին ներկայացումը» տալ ու հեռանալ։ Նրանց քաջ յայտնի էր, որ շուշեցին անտարբերութիւնից բացի՝ ոչինչ չունի պահած իրանց համար, այնուամենայնիւ՝ էլի դռնէդուռն էին գցել մի քանի հոգու՝ տոմսեր ցրելու, ինչ գնով էլ լինի։ Այնքան դիմում

ներից յետոյ՝ հազիւ հազ կարողացել էին նկուղներից մի քանի մարդ հաւաքել «Թատրոնի դահլիճը»:

Օգոստոսի 12-ին էր, երեքշաբթի օրը: Խաղացին Պարոնեանի «Բաղդասար Աղբար» կոմեդիան և Եակովլեվի «Ադամ և Եւա» վօդևիլը:

«Բաղդասար Աղբարի» մասին չարժէ խօսել, որովհետև պ.պ. «դերասանները» Թիւրքաց լեզուի «այբուբենը» չիմանալուց զատ՝ ըստ սովորութեան՝ դերերն էլ չէին սերտել: Շուշին չը ժպտաց նրանց...

Եւ խեղճերը դիմեցին դէպի ուրիշ հորիզոններ՝ նոր բաղդ որոնելու ու գտնելու նպատակով... Էվերատ

—

(Սեփ. Թղթ.)

Դիլիջան, 13 օգոստոսի

Օգոստոսի 9-ին տեղիս հասարակական պօստօնդայում դերասան Միրզոեան, մասնակցութեամբ դեր. տ. Փառանձեմի, Սաֆրազեանի, Ալիխանեան և սիրողների, յօգուտ հայուհեաց որբախնամ ընկերութեան ներկայացրեց Ցագարելու «Սիբիրական» կօմէդիան:

Ընդհանրապէս ներկայացումը անցաւ աջող: Մուտք եղաւ 140 ր.:

Օգոստոսի 11 ին նոյն տեղում դերասան Ոսկանեան, մասնակցութեամբ Ալիխանեանի և սիրողների, ներկայացրեց «Վերջալոյս» 2 գործ. դրաման:

Վերջը խաղացվեց Աբէլեանի «Մկրչի հարսանիք» վօդևիլը:

Ներկայացումից յետոյ Ալիխանեան, օր. Բէկնազարեան և Ոսկանեան սիրուն և աջող դեկլամացիաներով արտասանեցին մի. երկու ոտանաւորներ:

Կ. Թադէոսեան

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

◆ Մեռելոցի տօնի պատճառով «Մշակի» հետևեալ համարը լոյս կը տեսնի չորեքշաբթի օգոստոսի 20-ին:

◆ Թիւրքահայ գաղթականներին հայրենիք վերադառնալու համար դիւրութիւններ ընձեռող բիւրօն այս օրերս դիմել է Կովկասի Փոխարքայի օգնական Միցկևիչին, խնդրելով որ ռուս կառավարութիւնը ճանաչի բրան որպէս լեգալ մարմին և միևնոյն ժամանակ դիւրութիւններ տայ գաղթականների վերադարձի համար Թիւրքիա:

◆ Մենք յայտնել էինք, որ հայ տնայնագործական ընկերութեան հրաւէրով Ա. Մխիթարեան պէտք է այցելէր Համամլի գիւղը և կարդար թէ գիւղացիների և թէ այնտեղ բացված ամառային դասընթացքի ուսանողների համար մեղուապահական դրօյցներ: Այժմ կարող ենք յայտնել, որ Ա. Մխիթարեանը արդէն Համամլի գիւղումն է և կարդում է իր դրոյցները:

◆ Հասարակական կլուբի աւագների խորհուրդը վճռել է սեպտ. 13-ից գրական երեկոները վերսկսել բօրսայի շէնութեան դահլիճում: Տուրգենէվի և Տօլստոյի տօնակատարութիւնները, որոնք տեղի են ունենալու օգոստոսի 23-ին և 28-ին, յետաձգվում են նոյեմբեր ամսին: Աւագների խորհուրդը բանակցութիւններ է սկսել վարժուհիների փոխադարձ օգնութեան ընկերութեան հետ, որ կլուբի անդամները օգտվեն ընկերութեան ընթերցարանից:

◆ Թիֆլիսի Թիւրքաց հիւպատոսարանից հաղորդում են մեզ, որ ամսիս 19-ին, սուլթան Աբդիւլ-Համիդի գահակալութեան տարեդարձի առիթով, տեղի կունենայ ընդունելութիւն Թիւրքահպատակների: Սահմանադրութեան պատճառով այս տարվայ ընդունելութիւնը պէտք է լինի սովորականից աւելի շքեղ:

◆ Եղանակները Թիֆլիսում բաւական մեղմացել են: Ամարանոց գնացողները կամաց կամաց վերադառնում են:

◆ Վաղը Թիֆլիս կը վերադառնայ նահանգապետ Լօզինա Լօզինսկին:

◆ Սօլօլակի տունելի աշխատանքները վերջանալու վրա են: Մնացել է փորելու ընդամենը մի քանի սաժէն:

◆ Չորեքշաբթի, օգոստոսի 20-ին, Գօրու գաւառի Ախալքալաք գիւղից Թիֆլիս կը վերադառնայ Թիֆլիսի երկրաչափական դպրոցը:

◆ Թիֆլիսի ժամ. գեն.-նահանգապետի կարգադրութեամբ փակվում է Թիֆլիսում հրատարակվող վրաց «Ծօմլի» օրաթերթը զինուորական դրութեան ամբողջ ժամանակաշրջանում:

◆ Թիֆլիսի ոստիկանապետը առաջարկել է պրիստաւներին անյապաղ ձեռնարկել մաքրելու հիւրանոցները, կահաւորված սենեակները և քաղաքի կենտրոնական մասերը պոռնիկ կանանցից: Նաև արգելել է, որ այդ կանայք երեկոները չը ժողովվեն Գօլօվինսկի և Միքայէլեան հրապարակներում:

◆ Վրաց էկզարխի դիւանատան կառավարիչ Զինօվի վարդապետը սինօդի որոշման համաձայն նշանակված է Եկատերինբուրգի հոգևոր դպրոցի վերահսկիչ:

◆ Ամսիս վերջերից Թիֆլիսի քաղաքային վարչութիւնը կըսկսէ Մուխրանեան կամուրջի աշխատանքները:

ՈՍՏԻԿԱՆԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

—

◆ Ժամ. գեներալ-նահանգապետի կարգադրութեամբ պատւաւոր քաղաքացի Նիկօլայ Պէտուխօվ, Թիֆլիսեցի Իվան Զուբօվ և Գօրու գաւառի բնակիչ Զախարի Կոտաշվիլի, առաջինը իբրև վերին աստիճանի վտանգաւոր անձն հասարակական հանգստութեան և պետական կարգ ու կանոնի համար, աքսորվում է Օրէնբուրգի նահանգը, իսկ վերջինները գեներալ-նահանգապետութեան սահմաններից՝ զինուորական դրութեան ամբողջ ժամանակաշրջանում:

◆ Նոյն կարգադրութեան ույժով ազնուական Պարօլօվը, Բէլըյ-Կլիւչի բնակիչ Գէօրգ Եգօրօվը և Էջմիածնի գաւ. Միւլք գիւղացի Ցովակիմ Իսպիրեանը, զէնքի պարտադիր կանօնները խախտելու համար, ենթարկվում են առաջին երկուսը 3 ամսով բանտարկութեան, իսկ վերջինը 2 ամսով, ընդ որում բանտարկութիւնը քաշելուց յետոյ բոլորն էլ աքսորվելու են գեներալ-նահանգապետութեան սահմաններից:

◆ Թիֆլիսում ապրող Վակօվ Լիտանօվ և հացթուխի ծառայ Ս. Գօգօբէրաշվիլի, քրէական պատ. 29 դ և 38 րդ յօդուածներով նախատեսված յանցանքների համար, ենթարկվում են առաջինը 25 րուբլի տուգանքի, երկրորդը՝ 7 օր բանտարկութեան:

◆ Թիֆլիսի ժամ. գեն. նահանգապետի կարգադրութեամբ հացթուխ Օկիսիմ Գօգօբէրիձէն, որ հացթխարան ունի Կրօվէլնի փողոցում, Ներսիսեան դպրոցի շէնութեան մէջ, այս տարվայ ապրիլի 24 ի պարտադիր որոշումները խախտելու համար ենթարկվում է 500 րուբլի տուգանքի, կամ 2 ամսով բանտարկութեան, եթէ անկարող լինի վճարել այդ գումարը:

ԲԱԳՈՒԻ ԼՈՒՐԵՐ

—

◆ Օգոստոսի 11 ին սանիտարական մասնաժողովը Բագուի քաղաքապետ գեներալ Ֆօլբաումի առաջնորդութեամբ շրջագայել է Բալախանի Սաբունչիի շրջանը տեղական սանիտարական պայմանները քննելու համար: Քննութեան հետևանքը չափազանց անբաւարար է. ամեն տեղ անմաքրութիւն է տիրում: Քաղաքապետի հրատարակած պարտադիր որոշումները, առողջապահութեան մասին, մահուդի տակ են դրված ոստիկանապետի դիւանատանը, այնպէս որ նրանց գոյութեան մասին տեղեկութիւն չունէին ոչ միայն տեղական ագարակութիւնը, այլ և ոստիկանամասերի պրիստաւները: Այժմ արտակարգ միջոցներ են ձեռք առնված նաւթահանքերի շրջանում սանիտարական դրութիւնը կարգի բերելու համար:

◆ Օգոստոսի 13-ին վլադիկավկազեան պօստատար № 4 գնացքը Բագու հասնելուն պէս, կայարանի ժանդարմներից մէկը նկատում է մի կասկածելի ճանապարհորդ, որը ձեռքում բռնած մի ծանր կապոց իջնում էր վագօնից: Ճանապարհորդը հրաւիրվում է ժանդարմների սենեակը, ուր, խուզարկելով նրա կապոցը, գտնում են 7 ատրճանակ և եռագծեան պետական հրացանի 35 փամփուշտ: Ճանապարհորդը, որ շուշեցի է, Ալմազ Իսմայիլ-օղլի ազգանունով, բանտարկվում է:

◆ Խուզարկու ոստիկանութիւնը կարողացել է վարձկան մարդասպանների խմբի հետքը գտնել. շատերը նրանցից կալանաւորված են արդէն: Գրաւված է խմբապետներից մէկի՝ «Լէօն» ի պայուսակը թղթերով:

◆ Բագուի տղայոց գիմնազիայում այս տարի ազատ տեղ կայ միայն նախապատրաստական դասարանում. ընդունելութեան քննութիւնները նշանակված են օգոստոսի 28 ին: Ուսումը սկսվելու է սեպտեմբերի 1-ից:

◆ Սուրախանում մտադրութիւն կայ բանալ բանուորական կլուբ: Կանոնադրութիւնը մշակված է ու ներկայացված քաղաքապետին հաստատելու:

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ԿԵԱՆՔԻՑ

—

◆ Օգոստոսի 6 ին, մօտաւորապէս ժամը 5-ին, Պրէօբրաժենեան գերեզմանատանը Պետերբուրգի անկարգութիւնների ժամանակ սպանվածների եղբայրական գամբարանին մօտիկ, լրագիրներիասելով, հաւաքվել էր բանուորների ահագին բազմութիւն: Արտասանվել են մի քանի ճառեր, որից յետոյ բանուորները սկսել են երգել յեղափոխական երգեր: Այդ միջոցին դէպի գերեզմանատուն է գալիս հեռախօսով պահանջված հեծեալ և հետևակ ոստիկանների մի խումբ: Տեսնելով մօտեցող ոստիկաններին, բանուորները ցրվում ու փախչում են: Մի քանի հոգի կալանաւորված են: («Рѣчь»)

◆ Օգոստոսի 6-ին Պետերբուրգի կօլոմեացի թատրոնի սրահում մանկական զգեստաւորված պարահանդէս էր տրվում: Իվանօվա ազգանունով 10—11 տարեկան մի աղջիկ, ինչպէս «Бирж. Вѣд.» լրագիրն է ասում, ներս մտաւ «Իօաննիտուհու» զգեստով՝ կրծքին մակագրված «Սև ազաւներ»: Մասուլի և արտիստների ներկայացուցիչների կազմված մըրցանակատու ժիւրին կամենում էր առաջին մրցանակը տալ «Իօաննիտուհուն», բայց անդամներից մէկը, կայսերական թատրոնների բալետային խմբի դերասան Պաշչենկօն, ընդդիմացաւ և պահանջեց, որպէսզի աղջկանը դուրս հանելու համար ոստիկան հրաւիրվի: Այդ քայլին հակառակվեցին ժիւրիի միւս անդամները: Պաշչենկօն պահանջում էր արձանագրութիւն կազմել, պատճառաբանելով որ այդ աղջիկը «իր անվայել զգեստով անբարոյականացնող ազդեցութիւն է գործում երեխաների վրա»: Հազիւ հազ կարողացաւ ժիւրին հանգստացնել Պաշչենկօյին, ի հարկէ, մրցանակից զրկելով «Իօաննիտուհուն», որպէսզի ազատած լինի այդպիսով աղջկանը ակներև անախորժութիւնից:

◆ Պետերբուրգի Նարվայի մասի մօտիկ անտառում մօտ օրերս տեղի է ունեցել մի վերին աստիճանի տարօրինակ դէպք, որի ժամանակ կողոպտվել է գեղջկուհի Բուցկայան: Վերջինս Օբվօդնայա ջրանցքի ափով անցնելիս պատահում է իր ծանօթ Աննա Սերգէևային, որը հրաւիրում է նրան իր հետ գնալ անտառ զբօսնելու: Բուցկայան համաձայնվում է: Երբ նրանք մտնում են անտառ, Բուցկայային շրջապատում են խսկոյն դանակներով զինված երեք կանայք.—«բուկի վվերխ» գոչում են անծանօթները: Եւ, գլորելով Բուցկայային գետին, խլում են նրա մօտ եղած փողերը, ծեծի ենթարկում և ապա փախչում: Գործը հասնում է ոստիկանութեան: Վերջինս կալանաւորում է Սերգէևային, որը խոստովանում է իրանց գործած յանցանքը և մատնում է իր ընկերուհիներին: Սերգէևան,—«Рѣчь» լրագրի ասելով,—բացատրել է իր վարմունքը դէպի Բուցկայան ունեցած խանդոտութեամբ: Այդպիսով ռուսական իրականութիւնը, հարստանում է նաև կին կողոպտիչներով:

◆ Մօտ օրերում արդարադատութեան մինիստրը պիտի թոյլատրի երկու երդ.-հաւատարմատարների օգնական հրէաների վկայական տալ, որ նրանք իրաւունք ունենան գործեր վարել դատաստանական ընդհանուր վայրերում: Այդ կարգի թոյլատուութիւն վերջին տարիներում բոլորովին չէր տրվում: («Р. У.»)

◆ Արդարադատութեան մինիստրի օգնականը ուղևորվում է դէպի Քիշինև, Խերսոն և Սևաստօպօլ վերաքննելու համար ընդհանրապէս դատարանական գործերը և պարզելու համար մասնաւորապէս, թէ ինչ պատճառով են այնչափ շատ գործեր կուտակվել դատաստանական պալատներում: («Р. У.»)

◆ Ռուս-ճապօնական պատերազմի ժամանակ ապրանքներ փոխադրելու բոլոր գործերը լիկվիդացիա անելուց յետոյ պարզվել է, որ առևտրական ֆիրմաների կողմից ահագին քանակութեամբ խարդախութիւններ են կատարվել: Այդ գործերից շատերը չեն կարող դատաստանական քննութեան ենթարկվել, որովհետև դօկումենտները այրվել են Խարբինի հրդեհի ժամանակ:

◆ Լուսաւորութեան մինիստրի օգնական Գէօրգիևսկին հաղորդել է, որ մինիստրութիւնը պատրաստվում է ընդհանուր ռեֆօրմի ենթարկել միջնակարգ ուսումնարանները: Ենթադրվում է երեք տիպի ուսումնարաններ ունենալ. 1) երկու հին լեզուներ և մէկ նոր լեզու, 2) մէկ հին լեզու և 2 նոր լեզու և 3) երկու նոր լեզուներ ու փոքր չափով կամ լատիներէն և կամ անգլիերէն: Ի նկատի ունենալով այդ ծրագրի մշակութեան բարդութիւնը, նա, մինիստրական խորհրդի կողմից հաւանութիւն գտնելուց յետոյ, Պետական Դումային կը ներկայացվի ձմեռվանից ոչ առաջ:

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

—

Լագօդախ, 25 յուլիսի

Այս տարվայ մարտ ամսից հիմնել ենք Լագօդախում բարեգործական ընկերութեան ճիւղ: Ամեն մարդ պէտք է ուրախանայ, որ այսպիսի յետ ընկած և սակաւաթիւ հայերով բնակեցված աւանում հիմք դրվեց այդ հիմնարկութեան:

Տեղիս հայերի քչութեան պատճառով Լագօդախի ճիւղն անկարող է ունենալ բազմաթիւ անդամներ և դրամական բաւարար միջոցներ, մինչդեռ ճիւղն իր ամենասուղ միջոցներով օժանդակում է տեղիս չքաւոր հայոց դպրոցին, հիմնելու է գրադարան ընթերցարան և օգնում է տառապեալներին:

Ուստի վարչութիւնը խոնարհաբար խնդրում է այն բոլոր պարոններին և տիկիններին, որոնք ապրել են առաջ Լագօդախում, իսկ այժմ ապրում են զանազան ուրիշ տեղերում, և որոնց սրտին մօտ է Լագօդախի առաջադիմութիւնը, բարեհաճել անդամ գրվել մեր ճիւղին կամ նուէր ուղարկել վարչութեանս, որի համար Լագօդախի ճիւղը շատ շնորհակալ կը լինի նրանցից:

Հասցէն՝ Лагодехи. Правленію Лагодехскаго отдѣленія армянскаго благотворительнаго общества на Кавказѣ.

Վարչութիւն

—

Երևան, 13 օգոստոսի

Որանով անհրաժեշտ ենք համարում Թիֆլիսի հայ ուսուցիչների միութեան ուշադրութիւնը հրաւիրել հետևեալ անախորժ հանգամանքի վրա:

Երևանի թեմական դպրոցի հոգաբարձութիւնը իր տեսչի՝ պ. Տիգրան Աղամալեանի հետ միասին թոյլ տուեց իրան մի վերին աստիճա ի անարդար գործ կատարել՝ փողոց նետելով ի թիւս այլ ուսուցիչների և մէկին, որ մի քառորդ դարու չափ ծառայել է մանուկ սերնդի կրթութեան գործին:

Մեր խօսքը ուսուցիչ Սմբատ Սմբատեանի մասին է, որը՝ Ներսիսեան դպրոցն աւարտելուց յետոյ՝ քսանչորս երկար ու ձիգ տարիներ անընդհատ ուսուցչութեան պաշտօն է վարել Երևանի թեմական դպրոցում:

Մի ուսուցիչ, որ $^1/_4$ դար դասատու է եղել այդ հաստատութեան մէջ համարեա բոլոր դասարաններում, այս կամ այն ժամանակ, մի՞թէ չէր կարող դասատու թողնվել գոնէ առաջին և երկրորդ դասարանում՝ թէկուզ երկրորդական առարկայից: Իսկ այժմ նրան արձակելով՝ թեմական դպրոցի արդէն ոտ ու գլուխ կտրըած հոգաբարձութիւնը մի նոր ապացոյց չէ՞ տալիս իր փայլուն գործունէութեան...

Բայց որ ամենագլխաւորն է, այսպիսի դէպքում արդեօք ոչ մի անելիք չունի՞ Թիֆլիսի ուսուցչական միութիւնը. մի՞թէ և երբ պէտք է մտածի վերջ տալու այսպիսի տգեղ երևոյթներին:

Քան.

ԳԻՏՈՒԹ., ԳՐԱԿԱՆ., ԳԵՂԱՐ.

ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

—

Վիլհէլմ Հաուֆ. «Ինքնակոչ իշխանը», թարգ. օր. Զուշանիկ Տէր-Նիկողայոսեանի, Թիֆլիս, 1908 թ.

Դա Հաուֆի արևելեան պատմութիւններից մէկն է, գրված գրաւիչ ոճով և կիսահետաքրքրական բովանդակութեամբ:

Կը կարդան նրան հետաքրքրութեամբ թէ մանուկները և թէ հասակաւորները:

Բարոյական խորհուրդը կայանում է նրանում, թէ անազնուութեամբ չէ կարելի երկար ժամանակ աջողութիւն ունենալ և թէ խաբէութիւնը շուտ թէ ուշ կը բացվի, յաղթանակ տալով ազնիւ և առաքինի մարդկանց:

Թարգմանութիւնը աջող է, սահուն լեզուով, հայկական ոգով:

Գրքոյկը տպագրված է մաքուր, պարունակում է երկու պատկեր, ունի լաւ թուղթ, խոշոր տառեր, յարմար մանուկների ընթերցանութեան համար:

Նա լոյս է ընծայված Ա. Պօղոսեանի հրատարակչական ֆօնդի գումարով և կազմում է նրա «Մանկական գրադարանի» երկրորդ տետրը: Ա. Ք.

—

Բժ. Ա. Քաթանեան. «Աղիքների ճիճուներ և նրանցից առաջացած հիւանդութիւններ», Թիֆլիս, 1908 թ., գինը 10 կօպէկ:

Բժշկապետ Ա. Քաթանեանի գրքոյկը գրված է մատչելի, դիւրըմբռնելի ոճով և պարզ գաղափար է տալիս աղիքների ճիճուների և նրանց հասցրած վնասների մասին:

Ով ծանօթ է մեր ժողովրդական առողջական դրութեան՝ նա գիտէ թէ որքան վնասներ են հասցնում մարդու կազմուածքին աղիքների ճիճուները: Նրանք տարածված են ամենուրեք մեր երկրում, բայց մանաւանդ մեր տափարակներում, այգեգործական և բանջարանոցական շրջանում, ուտեղ թէ հասակաւորներ և թէ փոքրներ տառապում են աղիքների այդ մակաբոյծներից:

Գրքոյկի մէջ զետեղված են նկարներ, թւով 22, որոնց շնորհիւ ընթերցանութիւնը դառնում է աւելի հասկանալի:

Թէ քաղաքի և թէ գիւղի բնակիչների համար օգտակար է այդ գրքոյկը:

Ա. Ք.

«ՄՇԱԿԻ» ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ՀԵՌԱԳՐ. ԳՈՐԾԱԿԱԼ.

14 օգոստոսի

ՏԻԽՎԻՆ: Զէմստվային արտակարգ ժողովը որոշեց միջնորդութիւն յարուցել կառավարութեան առաջ, որպէսզի զէմստվային իշխանութեան տակ միայ այն 100,000 ր., որ յատկացված է նրան հաց գնելու և գիւղացիներին իսկական գներով բաժանելու համար:

ԽԱՐԿՕՎ: Ցուցակագրվեց խօլերայի երկրորդ դէպքը:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ: Գեն. լէյտ. Ալիէվը նշանակված է Սիբիրի երկրորդ բանակի հրամանատար:

Բարձրագոյն ռեսկրիպտով շնորհակալութիւն է յայտնվում Մեծ Իշխան Նիկօլայ Նիկօլաեվիչին, որի իշխանութեան ներքոյ գտնվող զօրամասերը այնքան գեղեցիկ և լաւ տպաւորութիւն թողին իրանց զինավարժութիւններով:

Սինօդի որոշմամբ ամեն տարի կայսրութեան մէջ հանգանակութիւն է սկսվելու գաղթականների համար եկեղեցիներ և դպրոցներ կառուցանելու:

ՍԵՎԱՍՏՕՊՕԼ: Քաղաքապետի նախագահութեամբ և միջնակարգ դպրոցների կառավարիչների մասնակցութեամբ կայացաւ մի խորհրդակցութիւն, ուր միջոցներ մշակվեցին ուսանողական վարքի վրա հսկելու համար:

ՍԱՐԱՏՕՎ: Օգոստոսի 15-ին Սարատով կայարանում ապրանքատար և ճանապարհորդական գնացքների ընդհարման ժամանակ ջարդվեցին ութ վագօն: Վնասվեց մեքենավարի օգնականը:

ՍԵՎԱՍՏՕՊՕԼ: Սկսվեցին զօրախաղերը:

ԲԱԽՄՈՒՏ: Բազօլովկա գիւղում կողոպտելու նպատակով սրի են անցրել հինգ հոգուց բաղկացած ընտանիքի:

ՕԴԵՍՍԱ: Նաւահանգստի գործադուլների դրութիւնը բարելաւելու համար, գեներալ նահանգապետի կարգադրութեամբ արգելված է նաւահանգստում աշխատանք տալ եկւոր բանուորներին:

Աշակերտութեան վրա դպրոցից դուրս հսկողութիւն սահմանելու հարցի առիթով կայացաւ մի խորհրդակցութիւն ուսումնարանական շրջանի հոգաբարձուի նախագահութեամբ:

ԿԻԵՎ: Բացվեցին ծաղկաբուծութեան և բուսաբուծութեան ցուցահանդէսներ:

ԿՕՊԵՆՀԱԳԵՆ: Կայսրուհի Մարիա Ֆէօդօրովնան ժամը 2 և 30 րօպէին բարեհաճեց ափ իջնել և այցելել Մարիա պրինցէսային: «Պօլեարնայա զվեզդա» զբօսանաւը մեկնում է վաղը, ժամը 5-ին:

ՎԻԵՆՆԱ: «Fremdenblatt»-ը հաղորդում է, որ երէկ կայացաւ աւստրիական և ունգարական կառավարութիւնների պատուիրակների կօնֆերէնցիան Սերբիայի հետ կապված առևտրի պայմանագիրը գործադրելու հարցի համար:

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ՅԱՅՏՆՈՒՄ Է

—

«Լրաբեր» թերթի Նամակագիր Serj ին.—«Լրաբերի» № 15-ում տպված ձեր բաց նամակին («Լրաբերի» № 12-ը մենք չենք ստացել, ուստի և ծանօթ չէինք ձեր նախկին նամակին) կը պատասխանենք, որ «Մշակի» №№ 118-ում և 128-ում լոյս տեսած յօդուածների հեղինակին մենք լաւ ենք ճանաչում, բայց նրա անունը ձեզ յայտնել չենք կարող, թողնելով որ այդ ինքն անէ, եթէ կամենայ: Եթէ դուք փաստեր ունէք արձանագրելու հասարակութեան առաջ, դուք այդ կարող էք անել և առանց հեղինակի անունը իմանալու:

Խմբագիր՝ ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ ՔԱԼԱՆԹԱՐ

Հրատարակիչներ՝ Ա. ՔԱԼԱՆԹԱՐ

Ց. ՏԷՐ-ՄԱՐԿՈՍԵԱՆ

Հ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Բ Ժ Ի Շ Կ

Գ. Ն. ՄԱՂԱՔԵԱՆԸ

վերադառնալով հանքային ջրերից, վերսկսեց հիւանդների ընդունելութիւնը: 12—1 առաւօտ. 5—6 երեկոյեան

Միքայէլեան փող., № 36, տ. Ճավճանիձէի: 100—3

Ուսումնարան և Պանսիոն

Գ. Լ. ԿՈՒՌԱՆԵԱՆԻ

Ընդունելութիւնը երեխաների սկսվում է օգոստոսի 20 ից: Պատրաստում են բոլոր միջնակարգ դպրոցների համար: Այնտեղ նոյնպէս տրվում են դասեր գերմաներէն և ֆրանսերէն լեզուներից, և երաժշտութիւն:

Сололаки, Ртищевская ул., № 11, домъ (4. 2.) Абовьянца 2—1

Նուխի Հայոց ս. Մեսրոպեան երկդասեան երկսեռ դպրոցի համար հարկաւոր է աւագ ուսուցիչ 700 րուբլի ռոճիկով, ծառայ, բնակարան, վառելիք, և լոյս: Ուսուցչուհի գիմնազիաւարտ և ուսուցիչ թեմական դպրոց աւարտած: Վերջինները պայմանների մասին պէտք է դիմեն մինչև ամսիս 25-ը՝ Нуха, священнику А. Фалчіанцу.

Նախագահ հոգաբարձութեան՝ Վաղարշակ քահ. Ծատանեանց:

(17, 20, 22, 24, 26) 5—1

ԹԻՖԼԻՍԻ 1, 2 և 4 րդ ԻԳԱԿԱՆ ԳԻՄՆԱԶԻԱՆԵՐԻ ՀՈԳԱԲԱՐՁԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

սրանով յայտարարում է,

որ բոլոր վերոյիշեալ գիմնազիաներում եկող ուսումնարանական տարվանից բարձրացվում է ուսման վճարը տարին 10 րուբլով բոլոր դասարաններում, բացի VIII-ից: Ուստի գիմնազիայի աշակերտուհիները, սկսեալ այբուբենական դասարանից մինչև III դասարանը պէտք է վճարեն 75 րուբլի, IV դասարանից սկսած մինչև VII-ի աշակերտուհիները պէտք է վճարեն 85 րուբլի, իսկ VIII դաս. աշակերտուհիները 100 րուբլի տարին:

Նոր մտնող աշակերտուհիները պէտք է մուծնեն ուսման վճարը վերոյիշեալ չափով 1908 թ. սեպտեմբերի 1-ից, իսկ արդէն գիմնազիաներում սովորողները՝ 1909 թ. յունվարի 1-ից:

(յուն. 17, 18 և օգ. 17) 3—3

ՆԵՐՍԻՍԵԱՆ ՀԱՅՈՑ ՀՈԳԵՒՈՐ ԴՊՐՈՑԻ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆԸ

սրանով յայտարարում է, որ առաջիկայ ուսումնական տարում նոր աշակերտների ընդունելութիւն կարող է լինել միայն IV և VI դասարաններում: Նորեկները խնդրի հետ պէտք է ներկայացնեն ծննդեան (եւկական) և ծաղկի վկայականներ: Դպրոցիս վերաքննութիւնները սկսվելու են օգոստոսի 25-ին: Միւս ստորին և բարձր դասարանների համար տրված խնդիրները ազատ տեղ չը լինելու պատճառով կը մնան անհետևանք:

(10, 17, 22) 814. 3—2

Ա Խ Ա Լ Ք Ա Լ Ա Ք քաղաքի երկու սեռի երկդասեան դպրոցների համար հարկաւոր է փորձառու

— ԱՒԱԳ ՈՒՍՈՒՑԻՉ —

միջնակարգ կամ բարձրագոյն ուսումով, 18 դաս գլխաւոր առարկաներից 1000 ր. ռոճիկով, իսկ եթէ բարձր ուսումով լինի 1200 ր. ռոճիկ:

Հարկաւոր են նաև ուսուցիչներ եւ վարժուհիներ զանազան առարկաների շաբաթական 20—24 դասով, 20 ր. դասագնով:

(4. 2. 2.) 3—3

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Բագուի Հայոց Կուլտուր. Միութեան

I

ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ

1. Ժողովրդական գրադարան
   - № 1. Վիլհէլմ Տէլլ 5 կ.
   - № 2. Ցրինի 5 կ.
   - № 3. Թէ ինչպէս պէտք է հիմնել վարկային ընկերութիւններ 5 կ.
   - № 4. Բամբակի մշակութիւնը 3 կ.
   - № 6. Կռակ 5 կ.
2. Պատանեկական գրադարան
   - № 1. Անգլուխ ձիաւորը հեղ. Մայն Րիդի I. մաս 30 կ.
   - № 2. » » I. » 30 կ.
   - № 3. » » II. » 30 կ.
   - № 5. » » III. » 30 կ.
   - № 4. Գրանտ Նաւապետի որդիքը հեղ. Ժիւլ Վերնի I մաս 30 կ.
   - № 6. Գրանտ Նաւապետի որդիքը հեղ. Ժիւլ Վերնի I մաս 30 կ.
   - № 7. Շէրլօկ Հօլմսի արկածներից, ուշացած վրէժխնդրութիւնը ա. մ. 30 կ.
   - № 8 Նոյնը բ. մ. 30 կ.
   - № 9 Գրանտ Նաւապետի որդիքը հեղ. Ժիւլ-Վերնի II մաս 30 կ.
   - № 10 Նոյնը III մաս 30 կ.
3. Դասագրեր
   - №. 1. Արեստոմատիա Ս. Մանդինեանի II գիրք 75 կ.
4. Պատմական գրադարան
   - № 1. Դիւան հայոց պատմութեան Գիւտ ա. ք. Աղանեանի 4 ր.—
5. Բանաստեղծական գրադարան
   - № 1. Յով. Յովհաննիսեանի բանաստեղծութիւնները 1 ր. 50 կ.
6. Գեղարուեստական գրադարան
   - № Վէրք Հայաստանի հեղ. Խ. Աբովեանի 50 կ.

II

Լոյս են տեսել և ՄԻՈՒԹԵԱՆ հրատարակած հետևեալ գրքերը

1. Վարկային ընկ. կանոնադրութ. 30 կ.
2. Голодъ. Զաւարեանի 30 կ.
3. Կանոնագիր գիւղական կամ ընկերական շտեմարան-գանձարանի Ս. Զաւարեանի 2 կ.

III

ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ հրատարակութեամբ ԼՈՅՍ ԿԸ ՏԵՍՆԻ ՇՈՒՏՈՎ

1. Ժողովրդական գրադարան
   - Գործնական շերամապահ. գինն է 5 կ.
2. Մանկական գրադարան
   - № 1 Կօշիկ հագնող կատուն

Շարունակվում է բաժանորդագրութիւն «ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ»

Բագու		5 ր.
Ուրիշ քաղաքներ		6 ր.
Արտասահման	22 ֆր. կամ	8 ր.

Իւրաքանչիւր գրքի Գինն է 30 կ.

Դիմել՝ Контора Бакинск. Армянск. Культурнаго Союза, Красноводская ул. д. И. Д. Адамова. Баку. 10—3

Բ. Հ. Կ. Միութեան Կրթական Սեկցիայի մի շարք գիւղական դպրոցների համար

ՀԱՐԿԱՒՈՐ ԵՆ

Թեմական կամ պետական միջնակարգ դպրոցաւարտ

ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐ ԵՒ ՎԱՐԺՈՒՀԻՆԵՐ

ամսական 30, 35 և 40 րուբլի ռոճիկով։ Տրվում է բնակարան, վառելիք և ծառայ։ Ցանկացողները թող դիմեն՝ Баку, Школьной Секціи Бак. Арм. Культ. Союза. Красновод. ул., д. И. Д. Адамова, և յայտնեն իրանց curiculum vitte ն։

(15, 18, 20, 24) 4—2

Վաճառվում են՝

Յովհ. Արարաջեան. «ՄԱՅՐԵՆԻ ԼԵԶՈՒ» պատկերազարդ. I տ.—25 կ., II տ.—30 կ. III տ.—40 կ.։

Ա. Արարաջեան. «ՏԱՐՐԱԿԱՆ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ», գինը 20 կ.։

Պահեստները. կազմողի մօտ՝ Александрополь, Ов. Арабаджіану, Թիֆլիսում՝ Книж. магазинъ „Гуттенбергъ", Բագւում՝ „Сотрудникъ" գրավաճառանոցում, Կարսում՝ Յովսէփ Արարեանի մօտ։ Վաճառվում են նաև Կովկասի բոլոր յայտնի գրավաճառանոցներում։

|| Գրավաճառներին ձեռնտու պայմաններ ||

(կ. ե.) 10—5

ԺԱՄԱՑՈՅՑ և ԱՇԵԼԻ

ԱՄԵՆՔԻՆ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ
ԻՐԵՐ

ՄՈՍԿՎԱՅԻ ԺԱՄԱՑՈՅՑՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՊԱՀԵՍՏԸ

ՈՒՂԱՐԿՈՒՄ Է 150 իրեր միայն 8 ր. 95 կ.

1) Անգլիական սև պողպատէ տղամարդկանց կամ կանանց բաց ԺԱՄԱՑՈՅՑ։ Ժամացոյցի մեխանիզմը արտասահմանեան շինուածք է և պարգևատրվել է համաշխարհային ժամացոյցի ցուցահանդէսում։ Լարվում է առանց բանալիի (ռեմօնտուար)։ Ժամացոյցը բանում է րոպէ առ րոպէ, որի համար երաշխաւորութիւն է տրվում. 2) Տղամարդկանց կամ կանանց նորաձև պարանոցի շղթայ. 3) Գեղեցիկ տեսքի բրելօկ. 4) Ժամացոյցը գողացվելուց ազատ պահող գործիք. 5) Անգլիական լաւագոյն պողպատէ ԱԾԵԼԻ. 6) Ածելիաման. 7) Նիկէլի փոքր թաս սապօնի համար. 8) Վրձին սապօնվելու համար. 9) Սապօնի փոշու արկղիկ. 10) Թաւշեայ շպարի արկղիկ. 11) Կարապի բմբուլից փնջիկ շպարվելու համար. 12) Ցանկացողներին ածելիի և իր պարագաների փոխարէն կարող ենք ուղարկել կանացի նորաձև բրօշկա և մի զոյգ պարիզեան գոհարազարդ ականջօղեր. 12—14) Տուալէտի արդուզարդարանք, բաղկացած հայելիից, սանրից և կօշիկներ կոճկելու կարթից. 15—19) Գարնիտուր, բաղկացած կրծքի 2 և մանժէտի 3 արտասահմանեան աշխատանքի գաւօնկաներից «Մօդերն» ոճով, կամ թէ սրա փոխարէն կանանց սանրեր. 20) Ամերիկական գրպանի մկրատ. 21) Գրպանի դանակ. 22—23) Գրպանի մատիտ և գրիչ. 24) Ճանապարհորդական գրպանի թանաքաման. 25) Պարիզեան ստերէօսկօպ մեծացնող ապակիներով. 26—75) 50 լուսանկարչական գողարիկ նկարներ ստերէօսկօպի համար. 76—100) 25 Carte postale բաց նամակներ գեղեցիկ եղանակներով, որոնք կարող են մի ալբօմի զարդը դառնալ. 100—125) 25 լաւագոյն պօստային թուղթ. 126—150) 25 այդպիսի ծրար։ Բոլորի համար միայն 8 ր. 95 կ. Նոյն իրերը, խուլ ժամացոյցով—1 րուբլով թանգ, այսինքն 9 ր. 96 կ., իսկ արծաթեայ խուլ ժամացոյցով միայն 16 ր. 95 կ.։

Ինչպէս տեսնում էք, սրանից էժան չէ կարող լինել։

Ուղարկվում է և վերադիր վճարով

Ծրարելը ձրի։ Գործադրութիւնը օրինակելի։ Ուղարկելու համար յաւելեալ առնըվում է Եւրոպական Ռուսաստան՝ 65 կ., իսկ ասիական—95 կ.։

Լաւութեան լիակատար երաշխաւորութեամբ.	ՊԱՏՈՒԷՐՆԵՐԸ ՀԱՍՑԷԱԳՐԵԼ Московскій Центральный Складъ Часовъ	Խնդրում ենք չը խառնել վաշխավեան ֆիրմաների հետ.

Москва, д. Виноградова, № 126

P. S. Փողով կամ նամակադրոշմներով գրաւական ուղարկողներին իբրև նուէր ուղարկվում է գեղեցիկ քորոց փողպատի (գալուստիկ) համար։

(կ. չ.) 36—7

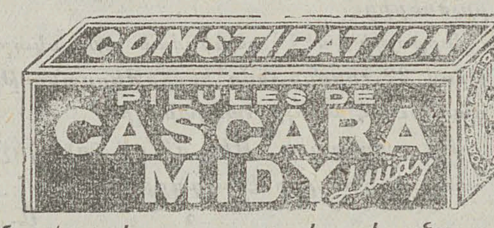

ԿԱՍԿԱՐԱ-ՄԻԴԻ

Պիլիւլներ, ֆրանսիական ժողովրդական միջոց

ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ԱՄՐՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

Չափը.—2 պիլիւլ երեկոյեան պառկելիս։ Կասկարա-միդին չէ առաջացնում ոչ փորացաւ, ոչ սիրտ-խառնուք, ոչ էլ լուծողութիւն։

Դեղատուն—Midy, 113, Faubourg St. Honoré, Պարիզ։

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ԳԼԽԱՒՈՐ ԴԵՂԱՏՆԵՐՈՒՄ։

(7, 17, 27) (165951) 24—24

ՄԻ հայ ընտանիք վերցնում է երկու սեռի նախլէընիկներ՝ աշակերտներից։ Պատրաստում է զանազան ուսումնարաններ մտնելու համար, կամ կրկնում դասերը։ Փիտցողների համար գործնական դասեր գերմաներէնից, ռուսերէնից։ Բնակարանը ունի բոլոր առողջապահական յարմարութիւնները։ Հասցէն՝ уголъ Красногорской и Андрониковской д. № 36. դիմել Պետրոս Զաքարեանցին։

ԵՐԶՆԿԵԱՆՑ ԳՐԻԳՈՐԻՍ ԱՒԱԳ ՔԱՀԱՆԱՅԻ

ԹՒԱԲԱՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ
և
ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ

ըստ Գօլդենբերգի

I և II տարի, 9 րդ տպ. . . .	30 կ.
III և IV » 5 » . . .	35 կ.

«ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ»

Տարրական, Հայաստանի աշխարհագրութեամբ. . . . . . 60 կ.

ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ ԲԱՐՈՅԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

Նոր ուղղութիւն, միջնակարգ բարձր դասարանների համար . . . 50 կ.

Բոլորը ընդունված հայ դպրոցներում

Զեղչը — 20 %

Պահեստը՝ Կենտրոնական գրավաճառանոց (Тифлисъ, Центр. книж. магазинъ).

(հ. կ.) 6—ε

«Մշակի» յայտարարութիւններից օգտվողներին առաջարկվում է պատուէրներ տուած ժամանակ յիշատակել լրագրի անունը և համարը։

ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ

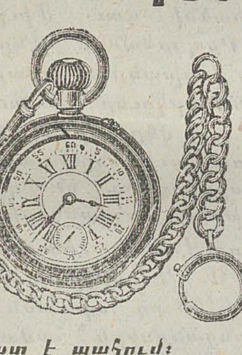

Տղամարդկանց գրպանի ժամացոյց, բաց (չոսկեջրած), ամերիկական իսկական «ՍՕԼՕ» ոսկուց, գեղեցիկ քանդակով։ 56 պ. ոսկուց մասնագէտն էլ չի ջոկի։ Այս ժամացոյցի շինուածքը ամենալաւագոյն «anker»-ից (և ոչ ցիլինդր), լարվում է 36 ժամը մի անգամ, բանում է շատ ճիշտ։ Երաշխաւորութիւն 6 տարով։ Գինը 12 ռուբլու տեղ միայն 3 ր. 25 կ., երկուսը՝ 6 ր.։ Նոյն տեսակի կանանց—հատը 4 ր.։ Ձրիաբար տրվում է՝ 1) շղթայ նոյն նիւթից, 2) բրելօկ-բինօկլ գեղեցկագոյն հետաքրքրաշարժ տեսարաններով, 3) զամշեայ քսակ, որ ժամացոյցը փչանալուց ազատ է պահում։

Հասցէն՝ Генеральное представительство часовъ «С О Л О» Т-во «АПОЛЛО». Варшава, М. 1-е почтов. отдѣленіе.

Ծրարելու և ուղարկելու համար մի կամ չորս ժամացոյցից առնվում է 50 կոպէկ, Սիբիր՝ 75 կ.։ Սիբիր առանց գրաւականի չէ ուղարկվում։ Ուղարկում ենք վերադիր վճարով։

Թղթակցութիւնը ռուսերէն և գերմաներէն լեզուներով։

(օգ. 8, 18) 3—8

КАВКАЗСКІЯ МИНЕРАЛЬНЫЯ ВОДЫ: — Министерство Торговли и Промышленности. — НАТУРАЛЬНЫЯ СТОЛОВЫЯ ВОДЫ:

„НАРЗАНЪ" Кисловодскъ
„ЕССЕНТУКИ" № 20

Продажа вездѣ. Главный складъ въ Пятигорскѣ.

ПРЕЙСЪ-КУРАНТЫ БЕЗПЛАТНО.

(17, 25, 2, 9) 82.038 27—12

ԺԱՄԱՑՈՅՑ KAVALIER

Ընդառաջելով գնողների ցանկութեան՝ ունենալ ճիշտ և իսկական ժամացոյց էժան գնով, մենք վճռեցինք տալ 3 ր. 95 կ.-ով տղամարդկանց բաց տափակ ժամացոյց «KAVALIER», վերջին կատարելագործութիւններով ժամացոյցային մեխանիզմի մէջ։ Կորպուսը փայլուն մուգ կապոյտ գոյնի է։ Ցիֆերբլատը մետաղական ոսկեզօծված կամ արծաթազօծված։ Սլաքների ուղղութիւնը՝ գլխի վրա։ Ընթացքը՝ խնամքով ստուգված, որի մասին տրվում է երաշխաւորութիւն։

Պատուէրները կատարվում են անմիջապէս պահանջը ստանալուց յետոյ։

Առաքման համար վերցվում է գնողներից { Եւրոպական Ռուսաստան 50 կոպ. / իսկ Ասիական » 75 կոպ.

Պատուէրներն ուղարկել՝ Торговому дому

Московскій Центральный Складъ Часовъ.

Москва, д. Виноградова № 126.

Յ. Գ.—Կանխավճար ուղարկողներին, դրամով կամ մարկաներով, ձրի տրվում է ժամացոյցի շղթայ տղամարդի կամ կնոջ։

(հ. կ.) 30—8

ՀԱՇՒԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ ԿՈՒՐՍԵՐ

ՖԻՆԱՆՍՆԵՐԻ ՄԻՆԻՍՏՐՈՒԹԵԱՆ ԻՐԱՒԱՍՈՒԹԵԱՆ ՏԱԿ ԳՏՆՎՈՂ

ՆԻԿՈՂԱՅՈՍ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆԻ

Հեղինակ «Առևտրական, գործարանական և նաւթարդիւնաբերութեան հաշւապահութեան ձեռնարկի», որ ֆինանսների մինիստրութեան ուսումնասիրական բաժնի կողմից ընդունված է իբրև օժանդակ ձեռնարկ առևտրական դպրոցներում և նրանց գրադարաններում։

Սովորեցնում և պատրաստում են

ԵՐԿՈՒ ՍԵՌԻ անձանց, գործնական ձևով հաշւապահութիւն և ուրիշ մասնագ. առարկ.

Ներկայ տարվայ կուրսերում բացի սովորական մասնագիտական առարկաներից աւանդվելու է ձրիաբար քաղաքական տնտեսութիւն (политическая экономія) և որոշ վճարով կամաւոր սղագրութիւն (стенографія)։

Ընդունելութիւնն ամեն օր, ժամը 4-ից մինչև 7-ը երեկոյեան, 9-ից մինչև 10-ը առաւօտեան։ Պարապմունքները սկսվելու են 1908 թ. սեպտեմբերի 15-ից, պարբերաբար ամեն 4 ամիս, ամենայն օր ճաշից յետոյ։ Ծրագիրը ուղարկվում է ձրի։

Դասընթացքը աւարտողներին տրվում են, ֆինանսների մինիստրութեան թոյլատրած ծրագրի համաձայն, ատեստատներ։

Դրանից անկախ՝ բացված է քիչ պատրաստականութիւն ունեցող անձերի համար առանձին լրացուցիչ և կրկնողութեան կուրսեր ռուսաց լեզուի և թուաբանութեան համար։

Ցանկացողներին խնդրում են դիմել գրաւոր կերպով կամ անձամբ կուրսերի հիմնադրին Թիֆլիսում. Н. В. Абраамяну, Николаевская ул., № 22, ամեն օր։ Վերևում յիշած ձեռնարկը ծախվում է Ռուսաստանի բոլոր գրավաճառանոցներում։ Օտարաքաղաքացիները գիրքը գնելու համար կարող են դիմել հեղինակին, առանց պօստի ծախս վճարելու։ ԳԻՆՆ է 3 ր. 50 կոպէկ։ 20—8

(կ. ե. հ.)

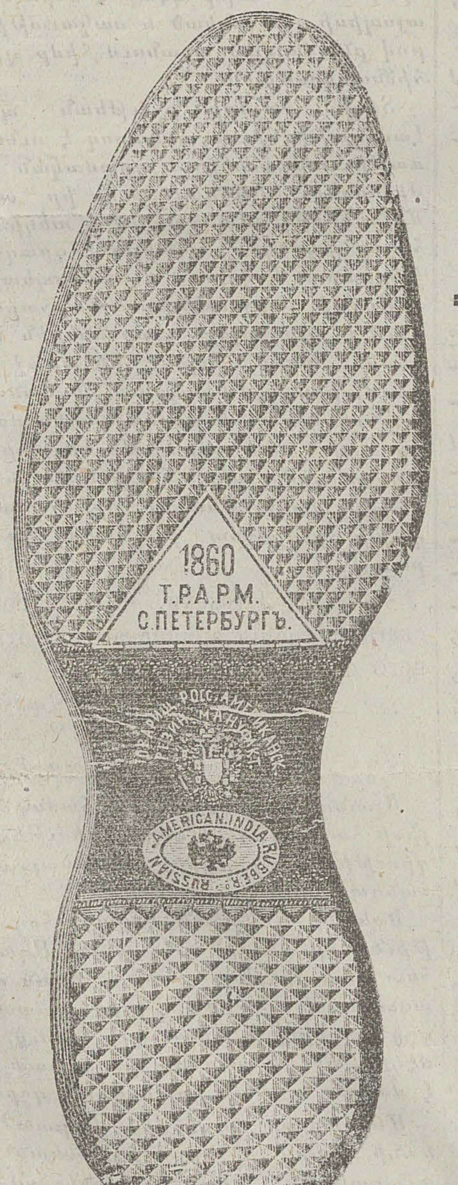

1865 թ. 1870 թ. 1882 թ. 1896 թ.

ԿՐԿՆԱԿՕՇԻԿՆԵՐ

1860. Т.Р.А.Р.М. С.ПЕТЕРБУРГЪ.

Իսկականները միայն այս դրոշմով

ՌՈՒՍ-ԱՄԵՐԻԿԱԿԱՆ ՌԵԶԻՆԻ ՄԱՆՈՒՖԱԿՏՈՒՐԱՅԻ ԸՆԿ. Ս.-ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳՈՒՄ

ԼՐԻՒ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

լաւ յատկութեան համար

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ՎԱՃԱՌՔԸ կատարում է

„ԼԷՕՊՕԼԴ ՆԵՅՇԵԼԼԵՐ" ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆԸ

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳՈՒՄ	ԽԱՐԿՕՎՈՒՄ	ԵԿԱՏԵՐԻՆԲՈՒՐԳՈՒՄ
ՄՈՍԿՎԱՅՈՒՄ	ՕԴԵՍՍԱՅՈՒՄ	ԻՐԿՈՒՏՍԿՈՒՄ
ՌԻԳԱՅՈՒՄ	ՌՈՍՏՕՎՈՒՄ Դ/Վ	ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ
ԿԻԵՎՈՒՄ	ԿԱԶԱՆՈՒՄ	ՏԱՇԿԵՆՏՈՒՄ

Նիժեգորոդեան և Իրբիտեան տօնավաճառներում

(հ. կ.) 50—4

Типографія „Экономія" Ав. Мугдусіакопова съ С-ми Большая Бебутовская ул. № 3.